

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований в 2009 році

Рівне – 2014

ББК 81
А - 43
УДК: 8

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць.
Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2014. — 88 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Безкорвайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Архангельська Алла Мстиславівна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету);

Оляндер Луїза Костянтинівна – доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки);

Гороть Євгенія Іванівна – доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Стеріополо Олена Іванівна – доктор філологічних наук, професор, (Київський національний лінгвістичний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Зимомря Микола Іванович – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький педагогічний університет ім. Івана Франка);

Сербіна Тетяна Георгіївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 2 від 26.09.2014 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2014

ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРА НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Резюме. Стаття присвячена проблемам використання комп'ютера на заняттях з іноземної мови. Розглядається ключові цілі інтеграції інформаційних технологій до системи вивчення іноземних мов у безперервному процесі їх викладання.

Ключові слова: комп'ютер, інформаційні технології, інтернет, інформація, іноземна мова, викладання, вивчення.

Постановка проблеми. Інформаційні технології настільки поширені у сучасному світі, що інколи ми дуже ніяково відчуваємося, коли змушені визнати, що «пробачте, в мене немає електронної пошти» або щось на кшталт цього. Електронна пошта, CD-ROM, Інтернет, комп'ютеризоване викладання мов, телеконференції і таке інше - все це можна і необхідно застосовувати, щоб покращити безперервний процес викладання іноземних мов. Для викладачів виклик щодо ефективного впровадження можливостей і ресурсів інформаційних технологій у навчальному процесі полягає не стільки в тому, щоб знайти достатньо часу для освоєння відповідних навичок роботи з комп'ютером, скільки в тому, щоб продумати ефективно їх застосування в контексті навчального плану, тобто необхідно знайти релевантні рамки для практичної інтеграції, а також специфічні методи і моделі, щоб мати змогу поєднати навчальний план і реальний навчальний процес. Незважаючи на те, що викладачам доволі часто властивий деякий інстинктивний скептицизм, більшість з них в цілому усвідомлюють, що Інтернет є дуже більшість з них в цілому усвідомлюють, що Інтернет є дуже багатим джерелом потенційних навчальних ресурсів, що мультимедійні засоби і моделі пропонують цікавий, імпресивний, інтерактивний навчальний інструментарій, і що вже багато їхніх колег знаходять шляхи впровадження навчальних можливостей інформаційних технологій в навчальному контексті. Навіть дуже „традиційний” викладач із стійким імунітетом до втручання новітніх технологій, не може заперечити, що the World Wide Web (www) має безкрайню і найсвіжішу інформацію з будь-якої теми, і що мультимедійні CD-ROM, на разі, корисні для практичних занять або для того, щоб представити інформаційні зв'язки у привабливішому вигляді. Ця робота є спробою поділитися практичним досвідом використання ІТ у викладанні іноземної мови. Якщо, ми розглянемо деякі переваги Інтернету, то пересвідчимося, що він сприяє навчальному процесу наступним чином:

- розвиває трансферні навички;
- спонукає студентів користуватися інформацією, що безпосередньо стосується їхнього особистого чи професійного життя;
- надає студентам змогу мати зв'язки по всій Європі та світу;
- сприяє розвитку самостійності студентів;
- підвищує поінформованість щодо інших мов та культур, що вивчаються;
- завдяки наявності різноманітних типів текстів підвищує мовні компетенції;
- забезпечує сучасний матеріал, що відповідає інтересам і потребам студентів;
- пропонує автентичний і актуальний матеріал для викладачів. Інтернет може допомогти навчити студентів:
- бути підготовленими до постійного навчання протягом усього життя у прагненні до постійного особистого розвитку і майстерності у професійній практиці;
- вміти працювати і самостійно, і у плідному співробітництві у професійній сфері;
- вміти ефективно спілкуватися в професійній практиці і соціальному житті;
- демонструвати свою фахову і громадянську міжнародну перспективу.

А також забезпечить:

- розвиток усіх чотирьох мовних навичок — читання, писання, мовлення і аудіювання;
- електронну доставку курсових робіт та їх оцінювання;
- надійне інформаційне сховище — зв'язки та посилання;
- дистанційне спілкування викладач — студент;
- вільне обговорення тем у режимі on-line.

Отже, використання інформаційних технологій допоможе студентам оволодіти мовою у повному обсязі, використовуючи привабливі і зручні для молоді засоби. Однак концепція викладання мов за підтримки інформаційних технологій вимагає від викладачів підходити до цього процесу по-новому. Нині навчальний процес це не просто «передавання» навичок або інформації, але «створення» системи ефективного і інтегрованого навчання. Таким чином, неможливо розглядати ресурси та інструментарій інформаційних технологій тільки як продовження «традиційних» паперових ресурсів. Ресурси Інтернету мають бути якомога більше інтегровані до викладацької діяльності, що, зосереджуючись на студенті, дозволяє використати потенціал Інтернету для забезпечення безпосереднього, релевантного і автентичного навчального процесу

(включаючи такі види діяльності, як список тематичних веб-вузлів, мультимедійний огляд подій, пошук скарбів, та ін.). Інтегроване користування Інтернет-ресурсами на відміну від розробки звичних планів заняття, передбачає прогресивну структуру вступу, завдання, Інтернет-ресурсів, процесу і результату. Це можна розглядати як колективний вид діяльності, де група поділяється за різними ролями і точкою зору для пошуку інформації для того, щоб мати можливість представити результат досліджень у вигляді презентації або ж публікації, де б розглядалась обрана тема чи завдання.

В якості комунікаційного інструмента Інтернет розширює процес дистанційного навчання. Різноманітні комунікативні можливості від e-mail-груп до чата забезпечують контекст взаємодії на таких сайтах для викладачів для обговорення можливих проектів, а для студентів — виконання проектів.

Хоча проекти Інтернет-спілкування звичайно передбачають доволі прості і легкі тексти для вивчення і соціальної взаємодії, навіть вони можуть забезпечити фокус для складніших і різноманітніших режимів навчальної діяльності за підтримки ІТ. Їхня функція полягає в тому, щоб захопити інтерес студента, стимулювати його участь і самий процес навчання та сфокусувати це у напрямку якого-небудь прикладного навчання, експліцитного знання і ефективних результатів.

Така структура навчальної розробки значною мірою відрізняється від тієї, яка асоціюється з формальним плануванням уроку, хоча останній може бути використано для доповнення першого. Специфічне навчальне завдання (тобто вузька концепція навчальної діяльності) може підготувати план на кілька уроків. І навпаки, проект є таким навчальним фокусом, який здатен забезпечити організаційну структуру для серії уроків і окремих, хоча і пов'язаних поміж собою діяльностей.

Стосовно електронної пошти, треба сказати, що її головне призначення - швидке і дешеве спілкування з усім світом (друзі за листуванням) сприяє автономному навчанню, розвиваючи навички писання і читання. Ще один вид діяльності із включенням e-mail - приємний спосіб навчитися писати — наприклад, груповий твір, або гра на виправлення помилок. Фактично, його можна адаптувати до застосування майже любого виду мовної діяльності. Далі надаються деякі досить прості і привабливі варіанти, і, що є дуже важливим, всі вони допомагають встановити зв'язок між реальним життям і навчальними цілями.

- Написання брошури-путівника. Може включати фото, малюнки, графіку — залежно від наявного часу та рівня володіння ПК,
- Призначення телементорів для студентів. Передбачає користування e-mail як засобу надання допомоги.
- Написання віртуальних біографій. Включає листування і обмін інформацією, яка необхідна для подальшого коментування чи за твердження.
- Написання листів суспільним організаціям (офіційним представникам).
- Порівняння соціальних проблем.
- Проведення культурного обміну.

Усе це інтернет-багатство можна легко використовувати у навчанні іноземної мови, але потребує ретельного планування і підготовки. Схема підготовки може бути приблизно такою: вибір теми — веб-дослідження — презентація теми. Завдання слід давати студентам заздалегідь, з тим, щоб на наступному уроці вони мали можливість представити свої доповіді/звіти/презентації та провести дискусію. Завдання можна ускладнити додатковим граматичним чи лексичним матеріалом, залежно від рівня підготовки студентів.

Ключовими цілями інтеграції інформаційних технологій до системи вивчення іноземних мов є впровадження ефективного дослідження і спілкування, а також професійного і особистого розвитку і студентів, і викладачів; забезпечення зв'язків між аудиторною роботою і реальним життям; досягнення балансу між оволодінням фактичним знанням і практичними навичками і вміннями та взагалі якнайширше прищеплення студентам навичок ефективного навчання і креативного мислення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тарнопольський О. Б., Кожушко С. П. Принципи Навчання ділової англійської мови студентів вищих навчальних закладів економічного профілю //Лінгвометодичні концепції викладання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах України: Збірник наукових статей. -Київ: Видавництво Європейського університету, 2003р.—с. 173-180.
2. Kotsur I. The Internet for Teaching and Learning. 5-th National TESOL Ukraine Conference. Language Teaching: Classroom, Lab and Beyond. Lviv, 2000. -176с.
3. Luykoun N. The Future of English through the Internet. 5-th National TESOL Ukraine Conference. Language Teaching: Classroom, Lab and Beyond. Lviv, 2000. -176с.
4. Mansfield Ch, McNeil T. E-mail Web Skills for Language Learning. The WELL Project, 1998. -45с.
5. Yates S. The Cyberspace. L., 1999.-175с.

***Резюме.** Стаття посвячена проблемам использования компьютера на занятиях по иностранному языку. Рассматриваются ключевые цели интеграции информационных технологий в систему изучения иностранных языков в непрерывном процессе их преподавания.*

***Ключевые слова:** компьютер, информационные технологии, интернет, информация, иностранный язык, преподавание, изучение.*

The summary. The article is devoted to the problems of computers utilization at the foreign languages lessons. Such key objectives as integration of information technologies into the system of foreign languages studies within the continuous process of teaching are considered.

Key words: computer, information technologies, the Internet, information, foreign language, teaching, studies.

Одержано редакцією 22.04.2014 р.

УДК:81'243 (07)

Н.В. ЧЕРУХА, В.В. ЧЕРУХА

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ.

Резюме. В статті розглядаються основні напрямки європейської мовної політики, такі як багатомовність, професійно зорієнтоване володіння іноземною мовою, створення нових ефективних методів навчання з комунікативною спрямованістю. Інтеграція національної освіти в галузі навчання ІМ у світову систему освіти та європейські заклади освіти повинні здійснюватись з одного боку з урахуванням основних принципів державної освітньої політики в Україні, а з іншого боку цей процес вимагає врахування основних вимог європейської та світової мовної політики та пошуку нових, ефективних методів навчання.

Ключові слова: викладання іноземних мов, багатомовність, методи викладання, комунікативна спрямованість, галузь навчання, освітня політика, світова мовна політика.

Постановка проблеми. У будь-який період свого розвитку система навчання іноземних мов повною мірою має відбивати основні тенденції освітньої політики держави на певному історичному етапі і насамперед якнайповніше реалізовувати мету освіти в цілому.

Інтеграція національної освіти, зокрема, навчання іноземних мов у світову систему освіти та європейські заклади освіти, пов'язані з навчанням іноземних мов, здійснюється з урахуванням основних принципів державної освітньої політики в Україні, таких як пріоритетність освіти, її демократизація, гуманізація та гуманітаризація, національна спрямованість, неперервність, багатокультурність і варіативність, відкритість системи освіти та нероздільність навчання і виховання [4].

У зв'язку з розширенням комунікації європейських і не тільки народів, масової міграції, сучасна Європа тяжіє до багатомовності. Це явище розглядається як суттєве досягнення людства, здатність людей до розуміння інших культур, до цивілізованості, вихованості, толерантного ставлення до інших. Багатомовність є відображенням культурного розмаїття. Оволодіння кількома іноземними мовами є найкращою гарантією взаєморозуміння між народами [1].

Міністерства освіти в європейських країнах змушені, не зважаючи на фінансові труднощі, збільшувати кількість іноземних мов, навчальних програм та покращувати якість самого навчання. Так в Люксембурзі і Голландії вивчають три європейські мови в системі шкільної освіти. В Бельгії, Данії, Португалії дві європейські мови обов'язкові. Звичайно, англійська залишається першою іноземною мовою в будь-якій європейській шкільній системі. Французька зберігає позиції другої обов'язкової мови, оскільки в професійній сфері (юриспруденція, адміністративна діяльність, соціальні й гуманітарні науки, медицина, фармакологія, агрономія та інші) попит на неї залишається високим. Наприклад, у Греції 40% учнів вивчають французьку в державних і звичайно в багатьох приватних школах. Не залишаються без уваги й інші європейські мови. Виникає тенденція опанування мови сусідньої держави [7].

Важливою, на нашу думку, є також проблема свободи вибору тієї чи іншої іноземної мови. Актуальною вона є насамперед для студентів вищих навчальних закладів. Як приклад вирішення можна навести Велику Британію. За даними на 2001 рік студент міг вивчати одну чи кілька іноземних мов як немовну спеціальність із 31 запропонованої. Спектр запропонованих для вивчення мов досить широкий і є тенденція до його розширення.

Як відомо, методика навчання будь-якої мови включає три основні аспекти:

- соціально-психологічний;
- педагогічно-методичний;
- лінгвістичний.

Змінний є лише останній компонент [1]. Щодо першого, то, на жаль, в Європі поки що відсутні дослідження, пов'язані з потребами тієї чи іншої мови, які враховували б економічні, політичні, соціальні і психологічні моменти [6].

Визначальним у популярності на даний момент є фактор економічного розвитку країни, мова якої вивчається. На сучасному етапі мовну політику країн Західної і Східної Європи визначають німецька, французька та італійська мови [5].

Одним з пріоритетних напрямків європейської мовної політики названо професійно зорієнтоване володіння іноземною мовою (vocationally oriented language learning). Сьогодні професійно зорієнтоване вивчення іноземних мов у рамках Ради Європи є обов'язковою ланкою в системі неперервної освіти в період

ЗМІСТ

<i>Скібчик А.В., Мороз Л.В.</i> Оригінал як дискурс: стратегії і тактики співрозмовників	3
<i>Ковалюк В.В.</i> Структурно-семантичні особливості неологізмів англо-американського походження в сучасній українській мові	4
<i>Опанасюк І.О., Мороз Л.В.</i> Слова в часі (неологізми, архаїзми та історизми): особливості їх перекладу	7
<i>Пашко І.О., Мороз Л.В.</i> Жанрово-стилістична домінанта в перекладі	10
<i>Вакулинська Л.М.</i> Повтор як комунікативний мовний засіб у німецькомовних біблійних текстах	12
<i>Останчук М.В., Дуброва А.С.</i> Життєвий, творчий шлях та науково-педагогічна діяльність К. Е.Цюлковського	14
<i>Крук М., Мороз Л.В.</i> Рівні та одиниці перекладу	18
<i>Пашкевич М., Мороз Л.В.</i> Синтаксичний рівень і його одиниця: речення/висловлювання та їх дифініції для перекладознавства	21
<i>Король О.Ю., Мороз Л.В.</i> Значення поняття стилю для перекладацької інтерпретації	24
<i>Хомицька Р.В.</i> Семантичний аналіз прислів'їв та приказок	26
<i>Бігунова С.А., Зубілевич М.І.</i> Лінгвостилістичні особливості тексту як продукту мовлення	29
<i>Краля І.В., Мороз Л.В.</i> Час і простір у художньому творі як видова ознака мемуарної літератури	32
<i>Калініченко М. Н.</i> Готорні і «друге велике пробудження»	34
<i>Мороз Л.В.</i> Завершальна фаза еволюції конні-кетчерівського памфлету	38
<i>Шкода Н., Мороз Л.В.</i> Сюжетно-композиційні новації – провідний чинник жанрового розвитку художніх життєписів	39
<i>Новосад Н.І., Мороз Л.В.</i> Художня біографія як різновид ренесансної «літератури факту»	42
<i>Мороз Л.М.</i> Новелістична традиція на теренах англійського Ренесансу	44
<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Особливості розуміння поетичних творів Філіпа Морена Френо	49
<i>Кисляк О.В., Кравець Д.В.</i> Неочікуваний і зовсім несподіваний Ремарк	53
<i>Дуброва А.С., Трофімчук В.М.</i> Система і характер вправ професійно орієнтованого курсу для інтенсивного навчання читання	56
<i>Баталія Л.О.</i> Педагогічні та теоретичні засади розвитку альтернативних шкіл в країнах західнослов'янського світу	59
<i>Кушнір Н.В.</i> Застосування комп'ютера на заняттях з іноземної мови	62
<i>Черуха Н.В., Черуха В.В.</i> Тенденції розвитку методики викладання іноземних мов в Україні та за кордоном	64
<i>Бойко Н.Г.</i> Краєзнавчий матеріал як фактор забезпечення соціокультурної компетенції	67
<i>Данілова Н.Р.</i> Застосування комп'ютерних технологій для навчання студентів-економістів іноземній мові	69
<i>Безкоровайна О.В.</i> Культура особистісного самоствердження студента-філолога – актуальна соціально-педагогічна проблема	71
<i>Кочубей О.С.</i> Запровадження компетентнісного підходу у підготовці фахівців з вищою освітою	74
<i>Давнюк С.В., Козицька О.А.</i> Проблеми формування мовної культури студентів	78
<i>Олесюк Л.В.</i> Звуконаслідувальна лексика в сучасній англійській мові	80
<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Social intellect of the person in the space of his/her complex of interpretations	82
<i>Відомості про авторів</i>	86
<i>Зміст</i>	87

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Мороз Л.В.
Технічний редактор Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка Ковалюк В.В., Краля І.В.

Підписано до друку 26.09.2014 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

**А – 43   Актуальні проблеми філології та методики викладання
гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ,
2014. — 88 с.**

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243

ББК 81.2